

Nr 67.

Af herr **Knaust**, i anledning af Kungl. Maj:ts förslag till förordning med tulltaxa för inkommande varor, såvidt angår rostadt kaffe m. m.

I kungl. proposition nr 69, aflämnad till Riksdagen den 2 mars och innebärande förslag om ny tulltaxa, har af Kungl. Maj:t tullen å brändt kaffe föreslagits till 30 öre pr kilogram. Under förutsättning att Riksdagen bifaller den i kungl. proposition nr 24, aflämnad den 29 januari, föreslagna förhöjningen af tullsatsen å rått kaffe från 12 till 18 öre, är emellertid den sålunda ifrågasatta tullen å rostadt kaffe enligt min mening alldeles för låg, och tillåter jag mig i anledning häraf hemställa om nedanstående ändring i kungl. propositionen om ny tulltaxa.

Vid bedömandet af tullsatsen å rostadt kaffe och det skydd för den inhemska rostningsindustrien, som denna tullsats hittills varit afsedd att innebära, torde man böra erinra sig den högst betydande viktförlust, uppgående till ungefär 20 procent, som råkaffet vid rostningen undergår. Af 10 kilogram råkaffe blir sålunda endast 8 kilogram rostadt kaffe, ofta icke ens så mycket, då viktförlusten kan uppgå ända till 25 procent. Fördelas den nuvarande tullen för 10 kilogram, 120 öre, på de 8 kilogram, som i regeln återstå efter rostningen, så utvisar kvoten, 15 öre, tydligen den tullsats, som är oundgängligen nödvändig, för att den *effektiva* tullen å rostadt kaffe icke skall *understiga* den nuvarande råkaffetullen. Under denna gräns får tullen icke sänkas, för så vidt icke importeradt rostadt kaffe skall kunna säljas *under* de priser, som tullsatsen å råkaffe tvingar den svenska industrien att beräkna. Då den nuvarande tullsatsen å rostadt kaffe utgör 20 öre per kilogram, så har kafferostningsindustrien sålunda hittills åtnjutit ett tullskydd af 5 öre.

På åtskilliga grunder och särskildt med hänsyn till de tulltekniska hjälpmedel hvilka i hög grad öka den tyska och danska rostningsindustriens exportförmåga, har emellertid detta skydd af kungl. tulltaxekommittén ansetts *anmärkningsvärdt låg*. Under förutsättning att råkaffetullen bibehålles vid 12 öre per kilogram, föreslår kommittén alltså en höjning af tullen å rostadt kaffe från 20 till 30 öre per kilogram. Till stöd härför anför kommittén i hufvudsak följande.

»Det tullskydd, som kafferostningsindustrien åtnjuter här i landet, uppgår till 8 öre per kilogram, om man frånser viktförlusten vid rostningen. Detta skydd är anmärkningsvärdt lågt och i flera främmande länder är skillnaden mellan tullarna å obrändt och brändt kaffe betydligt större. I Norge utgör densamma 20 öre, i Tyskland 20 pf. och i Österrike-Ungern minst 25 h., allt per kilogram räknadt. Den inhemska kafferostningsindustrien har ock rönt olägenhet af det anmärkta förhållandet, och representanter för denna industri hafva i en till kommittén inlämnad framställning begärt, att tullen å rostadt kaffe måtte höjas från 20 till 30 öre per kilogram, då sålunda tullsatsen för brändt eller rostadt kaffe skulle komma att öfverstiga tullen å det obrända med 18 öre per kilogram. Till stöd för denna framställning har hufvudsakligen åberopats, att industrien i fråga vore jämförelsevis ny och arbetade under ogynnsamma förhållanden, samt att, sedan den tyska kafferostningsindustrien helt nyligen erhållit betydande lättnader i afseende å villkoren för tullrestitution vid export af rostadt kaffe, det vore att befara, att en för den svenska industrien ödesdiger konkurrens från Tyskland skulle uppstå, om ej nu gällande skydd höjdes. Kommittén, som i detta sammanhang erinrar om hvad i motiveringen till § 14 tulltaxeförordningen anförts angående viktförlusten vid kaffets rostning, har, då den gjorda framställningen syntts befogad, funnit sig böra för brändt eller rostadt kaffe i förslaget upptaga en tull af 30 öre per kilogram. Någon anledning att icke låta kaffesurrogat fortfarande draga samma tull som den vara, hvilken den afser att ersätta, har kommittén icke funnit föreligga.»

Till hvad tulltaxekommittén sålunda yttrar, torde kunna fogas, att i Tyskland sedan år 1906 restitution af kaffetullen är medgifven på sådant sätt, att för 100 kilogram rostadt kaffe, som exporteras, medgifves tullfrihet för 120 kilogram råkaffe.

Hvad slutligen konsumenternas intressen angår, torde det icke med skäl kunna sägas, att de på något kännbarare sätt genom den föreslagna tullförhöjningen trädas för nära. Den starka konkurrens, som för närvarande råder inom kafferostningsindustrien, och som den

på grund af hela sin natur sannolikt alltid kommer att få vidkännas, skall med säkerhet ha till följd, att tullen, liksom nu är fallet, icke kommer att verka som ett vapen mot konsumenterna, utan som ett latent, men välbehöfligt skydd mot utländsk konkurrens, hvilken ej sällan tagit illojala och osunda former.

Tulltaxekommitténs förslag innebär, enligt hvad ofvanstående kalkyler utvisa, en välbehöflig höjning af rostningsindustriens effektiva skyddstull till 15 öre per kilogram. Förutsättningen härför, den nuvarande råkaffetullens bibehållande vid 12 öre, har emellertid som bekant rubbats genom ofvanberörda kungl. propositionen nr 24, där det föreslås en höjning af denna tullsats till 18 öre per kilogram. För rostadt kaffe utgör, om behörig hänsyn tages till vikt förlusten vid rostningen, häremot svarande tullsats $22\frac{1}{2}$ öre. Härtill bör läggas den skyddstull å 15 öre, som af tulltaxekommittén föreslagits. Hela tullsatsen å rostadt kaffe blir sålunda, om man vill följa tulltaxekommitténs förslag, $37\frac{1}{2}$ öre, i stället för 30 öre, som i den kungl. propositionen ifrågasättes. Då emellertid icke af Kungl. Maj:t några särskilda skäl anförts för denna oförmodade afvikelse från kommittéförslaget, torde det kunna förmodas, att den närmast är att återföra på ett förbiseende, som är så mycket naturligare, som den kungl. propositionen rent formellt står i öfverensstämmelse med sagda förslag. Likaså torde af lätt insedda skäl tiden för den ifrågasatta tullförhöjningens ikraftträdande icke, som i den kungl. propositionen om ny tulltaxa föreslås, böra sättas till den 1 december 1911, utan till samma tidpunkt som den föreslagna förhöjningen af tullen å rått kaffe eventuellt träder i kraft.

På grund af hvad sålunda anförts, tillåter jag mig hemställa,

att Riksdagen, vid bifall till den kungl. propositionen om förhöjning af tullen å råkaffe från 12 till 18 öre, måtte besluta sådana ändringar i den kungl. propositionen rörande ny tulltaxa, att tullen å rostadt kaffe m. m. sättes till $37\frac{1}{2}$ öre per kilogram, samt att denna tull träder i kraft samtidigt som den föreslagna förhöjningen af tullen å rått kaffe.

Stockholm den 16 mars 1910.

Gustaf Knaust.